

KLINICKÁ PSYCHOLÓGIA

Otázky pre štátnu skúšku z odborného predmetu

2025

(Mgr. Mária Kozelková, PhD.)

Subdisciplíny:

Psychodiagnostika dospelých a detí
Poruchy psychického vývinu
Psychoterapia

1. Náplň a základné problémy klinickej psychológie

Klinická psychológia ako aplikovaná disciplína, špecializácia klinickej psychológie, možnosti uplatnenia klinického psychológa;
Etické zásady a normy klinického psychológa

2. Koncepcia normality, základné pojmy v klinickej psychológii s dôrazom na oblasť psychopatológie; diagnóza a klasifikačné systémy

Normalita (štatistická koncepcia, sociálno-normatívna koncepcia, adaptačno-funkčná koncepcia) abnormalita;
Klasifikačné systémy, MKCH-10, 11 - DSM 5 (porovnanie a rozdiely);
Psychopatologické termíny (znak, symptóm, dysfunkcia, stav, rys, syndróm, epizóda, porucha, choroba...)

3. Etiológia psychických a psychosomatických porúch a vývinové aspekty klinickej psychológie

Rozdelenie etiologických faktorov: biologické, psychogénne faktory (psychotrauma, konflikt, frustrácia, deprivácia, úzkosť, stres), sociokultúrne faktory.
Etiologické faktory z pohľadu vývinových teórií.

4. Úzkostné a fobické poruchy (Generalizovaná úzkostná porucha, Panická porucha, Agorafóbia, Špecifická fóbia, Sociálna úzkostná porucha, Separačná úzkostná porucha, Selektívny mutizmus)

- Postavenie v klasifikačných systémoch
- Klinický obraz – základná symptomatológia, etiologické faktory
- Diferenciálno – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

5. Obsedantno – kompulzívne poruchy (Obsedantno-kompulzívna porucha, Telová dysmorfická porucha)

- a) Postavenie v klasifikačných systémoch
- b) Klinický obraz – základná symptomatológia, etiologické faktory
- c) Diferenciálno – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- d) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- e) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- f) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

6. Poruchy súvisiace so stresom (Posttraumatická stresová porucha, Pretrvávajúca smútková porucha, Adaptačná porucha, Reaktívna porucha príchylnosti, Dezinhibovaná porucha sociálnej angažovanosti)

- g) Postavenie v klasifikačných systémoch
- h) Klinický obraz – základná symptomatológia, etiologické faktory
- i) Diferenciálno – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- j) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- k) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- l) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

7. Poruchy osobnosti I. (Cluster A)

- a) Postavenie v klasifikačných systémoch
- b) Klinický obraz – základná symptomatológia, etiologické faktory
- c) Diferenciálno – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- d) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- e) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- f) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

8. Poruchy osobnosti II. (Cluster B)

- g) Postavenie v klasifikačných systémoch
- h) Klinický obraz – základná symptomatológia, etiologické faktory
- i) Diferenciálno – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- j) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- k) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- l) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

9. Poruchy osobnosti III. (Cluster C)

- a) Postavenie v klasifikačných systémoch

- b) Klinický obraz – základná symptomatológia, etiologické faktory
- c) Diferenciálno – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- d) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- e) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- f) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

10. Schizofrénia a psychotické poruchy (schizofrénia, schizoafektívna porucha, porucha s bludmi)

- a) Postavenie v klasifikačných systémoch
- b) Klinický obraz – základná symptomatológia, etiologické faktory
- c) Diferenciálno – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- d) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- e) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- f) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

11. Poruchy nálady (Bipolárne poruchy, Cyklotýmna porucha; Depresívne poruchy)

- a) Postavenie v klasifikačných systémoch
- b) Klinický obraz – základná symptomatológia, etiologické faktory
- c) Diferenciálno – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- d) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- e) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- f) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

12. Neurokognitívne (organické) duševné poruchy (demencia, amnestický syndróm, delírium)

- a) Postavenie v klasifikačných systémoch
- b) Klinický obraz – základná symptomatológia, etiologické faktory
- c) Diferenciálno – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- d) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- e) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- f) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

13. Poruchy psychiky zapríčinené užívaním návykových látok I. (etiológia, syndróm závislosti, abstinenčný syndróm, delírium, zneužívanie návykových látok, akútna intoxikácia, alkoholové závislosti)

- a) Postavenie v klasifikačných systémoch

- b) Klinický obraz – základná symptomatológia, etiologické faktory
- c) Diferenciálno – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- d) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- e) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- f) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

14. Poruchy psychiky zapríčinené užívaním návykových látok II. (opiátové závislosti, kanaboidné závislosti, závislosť od sedatív a hypnotík, kokaínová závislosť, závislosť od psychostimulačných látok, poruchy psychiky zapríčinené užívaním halucinogénov, tabakové závislosti, závislosti zapríčinené užívaním prchavých rozpúšťadiel)

- a) Postavenie v klasifikačných systémoch
- b) Klinický obraz – základná symptomatológia, etiologické faktory
- c) Diferenciálno – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- d) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- e) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- f) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

15. Psychické poruchy spojené s fyziologickými a somatickými faktormi I. (Poruchy stravovania a príjmu potravy: Mentálna anorexia, Mentálna bulimia, Záchvatové prejedanie sa, Vyhýbavá – reštrikčná porucha príjmu potravy, Pika)

- a) Postavenie v klasifikačných systémoch
- b) Klinický obraz – základná symptomatológia, etiologické faktory
- c) Diferenciálno – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- d) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- e) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- f) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

16. Psychické poruchy spojené s fyziologickými a somatickými faktormi II. (neorganické poruchy spánku, poruchy spánkového rytmu, somnambulizmus, nočné desy a nočné mory, sexuálne dysfunkcie nezavinené organickou poruchou)

- a) Postavenie v klasifikačných systémoch
- b) Klinický obraz – základná symptomatológia, etiologické faktory
- c) Diferenciálno – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- d) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- e) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)

- f) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

17. Neurovývinové poruchy I. (Vývinová porucha intelektu, vývinová porucha jazyka a reči, vývinová porucha motoriky)

- a) Postavenie v klasifikačných systémoch
- b) Klinický obraz – základná symptomatológia, etiologické faktory
- c) Diferenciálne – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- d) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- e) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- f) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

18. Neurovývinové poruchy II. (Porucha autistického spektra)

- a) Postavenie v klasifikačných systémoch
- b) Klinický obraz – základná symptomatológia, etiologické faktory
- c) Diferenciálne – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- d) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- e) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- f) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

19. Neurovývinové poruchy III. (Vývinová porucha učenia)

- a) Postavenie v klasifikačných systémoch
- b) Klinický obraz – základná symptomatológia, etiologické faktory
- c) Diferenciálne – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- d) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- e) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- f) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

20. Neurovývinové poruchy IV. (Porucha pozornosti s hyperaktivitou)

- g) Postavenie v klasifikačných systémoch
- h) Klinický obraz – základná symptomatológia, etiologické faktory
- i) Diferenciálne – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- j) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- k) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- l) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

21. Psychosomatika I. (Psychologické aspekty pri telesnej chorobe, psychogénne činitele pri vzniku a priebehu telesnej choroby, alexithýmia, kardiovaskulárne, kožné a gastrointestinálne ochorenia)

- a) Postavenie v klasifikačných systémoch
- b) Klinický obraz – základná symptomatológia, etiologické faktory
- c) Diferenciálno – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- d) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- e) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- f) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

22. Psychosomatika II. (Psychologické aspekty pri telesnej chorobe, psychogénne činitele pri vzniku a priebehu telesnej choroby, psychosomatické ochorenia v gynekológii, tehotenstvo, respiračné ochorenia)

- a) Postavenie v klasifikačných systémoch
- b) Klinický obraz – základná symptomatológia, etiologické faktory
- c) Diferenciálno – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- d) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- e) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- f) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

23. Psychológia bolesti (etiológia, delenie bolesti, diagnostika a liečba bolesti psychologickými prostriedkami)

- a) Klinický obraz – základná symptomatológia
- b) Diferenciálno – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- c) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- d) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- e) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

24. Únava – chronický únavový syndróm, burn-out syndróm

- a) Klinický obraz – základná symptomatológia, etiologické faktory
- b) Diferenciálno – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- c) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- d) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- e) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

25. Psychoonkológia, problematika smrti a proces smútenia, paliatívna starostlivosť

- a) Klinický obraz – základná symptomatológia
- b) Diferenciálno – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- c) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- d) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- e) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

26. Suicidalita

- a) Klinický obraz – základná symptomatológia
- b) Diferenciálno – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- c) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- d) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- e) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

27. Gerontopsychológia (špecifické zmeny psychických a kognitívnych funkcií vo vyššom veku, manifestácia psychických porúch)

- a) Klinický obraz – základná symptomatológia
- b) Diferenciálno – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- c) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- d) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- e) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

28. Patopsychológia (psychológia osôb s postihnutím – porucha intelektu, sluchové, zrakové a telesné postihnutie, narušená komunikačná schopnosť)

- a) Klinický obraz – základná symptomatológia
- b) Diferenciálno – diagnostické kritériá (vo vzťahu k iným psychickým poruchám a chorobám)
- c) Možnosti a limitácie psychodiagnostického vstupu (použitie psychodiagnostických metód)
- d) Možnosti a limitácie psychoterapeutického vstupu (aplikácia adekvátnych psychoterapeutických postupov)
- e) Dopad na funkčnosť pacienta v prirodzenom prostredí (profesionálne a osobnostné limitácie z pohľadu miery závažnosti poruchy alebo ochorenia)

29. Psychofarmakológia a psychofarmakoterapia (definícia a klasifikácia psychofarmák, vplyv psychofarmák na psychickú činnosť človeka, možnosti a limitácie, psychofarmakológia ako podporná terapia)

Literatúra:

American Psychiatric Association (2015). Diagnostický a statistický manuál duševných poruch. Hogrefe.

Baštecká, B. a kol. (2003). Klinická psychologie v praxi. Praha: Portál.

Heretik, A., Heretik, A., jr. a kol. (2007): Klinická psychológia. Psychoprof.

Hort., Vl., Hrdlička, M., Kocourková, J., Malá, E. a kol. (2000). Detská a adolescentní psychiatrie. Praha: Portál

Kratochvíl a kol. (2000). Základy psychoterapie. Grada.

MKCH – 10 Duševní poruchy a poruchy chování. (1996, 2013). Praha: Psychiatrické centrum.

Smolík, P. (1996). Duševní a behaviorální poruchy. Maxdorf.

Svoboda, M. (1999). Psychologická diagnostika dospělých. Praha: Portál.

Svoboda (ed.), M., Krejčířová, D., Vágnerová, M. (2015): Psychodiagnostika dětí a dospívajících. Praha: Portál

MKCH 11: <https://icd.who.int/browse/2025-01/mms/sk>